

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej žalobkyne **K. N.**, bývajúcej v P., proti žalovanej **V., s.r.o.**, B., o **vyslovenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp.zn. 4 C 163/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. júna 2008 sp.zn. 8 Co 16/2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 5. júna 2008 sp.zn. 8 Co 16/2008 a rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 16. novembra 2007 č.k. 4 C 163/2007-71 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Topoľčany na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom zo 16. novembra 2007 č.k. 4 C 163/2007-71 zamietol žalobu o neplatnosť právneho úkonu a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že dražba bytu žalobkyne bola vykonaná v súlade so zákonom č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, pričom žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dražby a porušenie ustanovení tohto zákona.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre rozsudkom z 5. júna 2008 sp.zn. 8 Co 16/2008 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd zamietol návrh žalobkyne na pristúpenie ďalších účastníkov konania na strane žalovanej s poukazom na ustanovenie § 216 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že žalobkyňa v žalobe na začatie konania neoznačila na strane žalovaných všetkých účastníkov konania, ktorých sa predmetná dražba týkala. Rozsudok, ktorého vydania sa domáha by bol záväzný iba pre ňu a žalovaných (§ 159 ods. 2 O.s.p.), neriešil by súčasný

právny stav. Na takomto určovacom petite nemá žalobkyňa naliehavý právny záujem, preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a ďalej sa nezaoberal vecne napadnutým rozsudkom.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet žalobkyne mimoriadnym dovolaním napadol uvedený rozsudok Krajského súdu v Nitre. Navrhol ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci prvostupňovým a odvolacím súdom a procesným postupom oboch súdov, ktorým odňali žalobkyňi možnosť konať pred súdom. Uviedol, že oba konajúce súdy nesprávne právne vyložili zákonné ustanovenia týkajúce sa určenia okruhu účastníctva v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby (nesprávne vyložili § 90 O.s.p. v spojení s § 21 ods. 2 a 3 zákona o dobrovoľných dražbách účinnom do 31. decembra 2007). Prvostupňový súd mal podľa § 43 ods. 1 O.s.p. vyzvať žalobkyňu na označenie všetkých účastníkov konania na strane žalovanej a poskytnúť jej poučenie podľa § 5 O.s.p. Tým, že nepostupoval v súlade s citovanými ustanoveniami zaťažil konanie procesnou vadou podľa § 237 písm.f/ O.s.p. Túto vadu konania nezhojil ani odvolací súd. Ďalej namietal nedostatočne zistený skutkový stav prvostupňovým súdom, keď nezisťoval výšku pohľadávky navrhovateľa dražby, či išlo o prekročenie primeraného rozsahu medzi výškou pohľadávky záložného veriteľa a hodnotou zálohu pri výkone záložného práva. Odvolaciemu súdu vytýkal zamietnutie žaloby iba pre nedostatok právneho záujmu bez preskúmania žalobných dôvodov, čím odvolací súd zasiahol do ústavného práva žalobkyne na súdnu ochranu a odňal jej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že dovolanie je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vo svojom mimoriadnom dovolaní namietal, že konanie pred okresným a krajským súdom je postihnuté vadou podľa § 237 písm.f/ O.s.p. Preto dovolací súd sa zameril na dovolateľom namietanú vadu konania a zistil, že postupom odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestanným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je irelevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými predpismi, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať.

Odvolačí súd svojím procesným postupom odňal žalobkyni možnosť realizovať jej procesné práva, ktoré jej dáva Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 92 ods. 1 O.s.p. na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa.

Žalobkyňa realizovala svoje procesné právo v zmysle citovaného zákonného ustanovenia a v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa rozšírila žalobu na žalovaného 2/ S. n.o., ul. X., a žalovaného 3/ vydražiteľa M. Š.. Odvolanie bolo doručené súdu 10. decembra 2007. Odvolací súd návrh žalobkyne na rozšírenie žaloby voči ďalším žalovaným zamietol s poukazom na ustanovenie § 216 ods. 1 na pojednávaní konanom 5. júna 2008. V čase podania odvolania žalobkyňou a teda v čase rozšírenia okruhu účastníkov konania na strane žalovaných už bol platný zákon č. 568/2007 Z.z. o dobrovoľných dražbách (platnosť nadobudol 6. decembra 2007) s účinnosťou od 1. januára 2008. Tento zákon v ustanovení § 21 ods. 4 presne vymedzil okruh účastníkov súdneho konania o neplatnosť dražby, ktorými sú navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a dotknutá osoba podľa odseku 2. Predchádzajúca právna úprava (v čase platnosti ktorej podávala žalobkyňa žalobu a podľa ktorej je potrebné posudzovať nárok žalobkyne) takto vymedzený okruh účastníkov konania nemala a tieto problémy pri okruhu účastníctva konania v súdnych konaniach vyriešila až časom rozhodovacia činnosť súdov. Práve z dôvodov nejednotného výkladu súdov pri okruhu účastníctva konania zákonodarca v citovanom ustanovení § 21 ods. 4 zák. č. 568/2007 Z.z. presne vymedzil, kto je účastníkom konania o neplatnosť dražby.

Postup odvolacieho súdu pri zamietnutí návrhu na pristúpenie ďalších účastníkov konania na strane žalovaných vzhľadom na špeciálnu úpravu zákona (účinnú v čase rozhodovania odvolacieho súdu) sa javí príliš formalisticky. Účelom právnej úpravy týkajúcej

sa formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané pri podaní žaloby, je zaistiť riadny chod spravodlivosti a najmä rešpektovaní právnej istoty, ktorá je jedným zo základných prvkov výsadného postavenia práva. Uplatnené obmedzenia a výklad však nesmú obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom, alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Aj keď právo podať civilnú žalobu podlieha zákonným podmienkam, súdy sa musia pri aplikácii procesných pravidiel vyhnúť prehnanému formalizmu, ktorý by zasahoval do zásad spravodlivého procesu.

Podľa názoru dovolacieho súdu postupoval odvolací súd príliš formalisticky, čím znemožnil žalobkyni právo na spravodlivý proces.

Pretože ustanovenie § 216 ods. 1 O.s.p. vylučuje v odvolacom konaní také procesné úkony a procesné situácie, ktorých prípustnosť by znamenala porušenie zásady dvojinštančnosti súdneho konania, mal odvolací súd zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil rozsudok krajského a okresného súdu v zmysle § 243b ods. 2 veta prvá a § 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, nakoľko ochranu práv a právom chránených záujmov žalobkyne nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. V novom rozhodnutí prvostupňový súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta druhá v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová